

La llança del carro

(ALDC, IV, 913. La llança del carro)

L'enunciat es refereix a la 'perxa llarga unida pel seu extrem posterior al joc davanter d'un carruatge i a cada costat de la qual va un dels animals que l'estiren'. Per semblança amb la 'barra de l'arada que arranca de la cameta i on s'enganxa el parell de bous o mules' ha rebut els mateixos noms que aquesta: *camatimó*, *cavatimó* 119, *timó*, *timon* 100, *llança*, *espigó*, *vara*, *cama* 20, *cameta* 39, *braç* 17, 31, 35, 64, *tirant* 18, 26, 42, 43, 52, 154, *tiràs* 23, *barra* 157, 162, 164, 175, 179, 182 (veg. mapa 554). Com a noms diferents apareixen *llanxa* 61, 149, var. de *llança* (< llat. LANCEA), amb assimilació de la palatal inicial, el der. *llançadora* 180, *llàntia* 72, homonimització formal de *llança* amb *llàntia* 'vas amb oli i un ble per a fer llum', i *lança* 167, forma castellanitzant de *llança*; *tirador* 16, 22, 26, 32, der. de *tirar* 'estirar'; *tronc* 67, comparat amb la part d'un arbre entre les arrels i el brancatge; *nas* (< llat. NASU) i *cua* 29 (< llat. vg. CODA), com a parts prominents de la cara i del darrere respectivament; *balanci* 154, 160, per extensió

de 'bastó amb dues cordes que s'enganxen a un animal per tal d'arrossegar pesos'. L'alg. *estanga* 85 és un manlleu a l'it. *stanga*. Desconeixem la motivació de *perdigó* 167 (var. *perdigon* 169).

Quant a les àrees, s'observa la presència de *llança* en cat. central, cat. nord-occ., val. i men.; de *timó* en els dialectes peninsulars, com de *camatimó* (tret del ross.); de *espigó* en cat. central i mall.; de *nas* exclusivament en mall., i de *vara* en cat. occ. Si comparem les àrees de *llança del carro* i *camatimó de l'arada* veiem coincidències parcials, amb isoglosses més compactes en el cas de *timó* del ross. i *llança* del nord-occ. pel que fa al primer lexema, enfront de *timó* del nord-occ. i val. pel que fa al segon lexema. Com a diferències destaquen *nas* del mall. per a *llança del carro*, i *forçat*, de poblacions esparses, per a *camatimó de l'arada*. L'absència de resposta en bon nombre de localitats és degut a la inexistència del referent.

Són mots normatius *timó* i *espigó*, des del DG₁, 1932.

